

НАУЧЕНЕ ЛЕКЦИЈЕ — ОКРУГЛИ СТО: ДА ЛИ ЈЕ СВАМ ЕФИКАСАН АЛАТ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ЦЕНЕ УГЉЕНИКА НА ЗАПАДНОМ БАЛКАНУ?

VIII КОНФЕРЕНЦИЈА — Европска и западнобалканска сарадња у праву
енергетике

Београд, 11. јун 2026. • Тамара Зејак, адвокатска канцеларија Петрикић и
Партнери АОД у сарадњи са CMS RRH

Модератор: Корнел Дражилов, консултант за енергетику

Округли сто „Да ли је СВАМ ефикасан алат за одређивање цене угљеника на Западном Балкану?“ био је посвећен улози механизма ЕУ за прилагођавање угљеника на границама (СВАМ) у обликовању цена угљеника, трговине електричном енергијом и декарбонизације на Западном Балкану, будући да је СВАМ регулатива ступила на снагу 1. јануара 2026. године. Дискусија се фокусирала на то да ли СВАМ треба схватити само као обавезу усклађивања за извоз у ЕУ, или и као инструмент способан да подстакне усклађивање политика, инвестиције у чистију производњу и структуриранији регионални приступ одређивању цена угљеника.

Пажљив избор учесника омогућио је да се тема сагледа из различитих перспектива. Под модерацијом **Корнела Дражилова**, енергетског консултанта, на округлом столу су учествовали **Адријан Тувад** из Elia Grid International SA/NV о аспектима спајања тржишта, **Младен Апостоловић** из EFT Trade о ценама електричне енергије и распонима од јануара 2026., **Марко Шћепановић** из Електропривреде Србије а.д. о ефектима за ЕПС, и **Марија Ђогић** из Електропривреде Хрватске заједнице Херцег Босне д.д. Мостар о ефектима за произвођаче електричне енергије из обновљивих извора. Научене лекције стога сумирају главне практичне закључке произашле из размене, са посебном пажњом на одређивање цена угљеника, интеграцију тржишта, индустријску адаптацију, производњу обновљиве енергије и конкурентност енергетског сектора Западног Балкана.

Господин Адријан Тувад објаснио је како се спајање тржишта може користити као ефикасан алат за превазилажење ефеката СВАМ-а. Објаснио је да већ постоји позитиван пример Велике Британије и Белгије.

Ступање на снагу СВАМ регулативе већ има негативне ефекте на цене електричне енергије у Србији. Наиме, цене електричне енергије на SEEPEX-у су опале од почетка 2026. године. Разлика у ценама електричне енергије на HUPLEX-у и SEEPEX-у, које су пре

1. јануара 2026. биле сличне, сада су ниже на SEEPEX-у, објаснио је господин Апостоловић.

Јавна предузећа из Србије и Босне и Херцеговине која су и произвођачи и трговци електричном енергијом суочавају се са падом цена електричне енергије услед СВАМ-а. Такође, с обзиром на то да компаније извозе електричну енергију у земље ЕУ, суочавају се са СВАМ таксом. Поред тога, Србија је увела локално законодавство слично СВАМ-у, што ће изложити ЕПС двоструком опорезивању.

Један од начина за елиминисање ефекта СВАМ-а био би искључивање електричне енергије произведене из обновљивих извора из шеме. Такође, средства за декарбонизацију би требало да буду доступна. Регионална сарадња би такође требало да буде ефикасна, закључили су господин Шћепановић и госпођа Ђогић. У сваком случају, потребна је измена регулаторног оквира и преиспитивање СВАМ-а.

Аутор: Тамара Зејак, адвокат, адвокатска канцеларија Петрикић и Партнери АОД у сарадњи са CMS RRH